JOTAILAN JUTUT

19

Sovio-Sovelius-suvun tiedote n:ro 19 Maaliskuu 2014

Sovio Sovelius

Sukuyhdistys * Släktförening * Family Association

Hallitus - Styrelse - the Board

Puheenjohtaja Ordförande Chairperson	Varapuheenjohtaja/sihteeri Vice ordförande / sekreterare Vice-chairman / secretary	Rahastonhoitaja Skattmästare Treasurer
Olli Nylander Martintie 8 92150 Raahe olli.nylander@gmail.com +358 40 519 8782	**Outi Tasala** 2. Linja 31 C 93 00530 Helsinki outi.tasala@hotmail.com +358 40 757 9491	**Sami Sovio** Betonimiehenkatu 3 A 18 90530 Oulu sami_sovio@hotmail.com

Varajäsenet - Suppleanter - Substitutes: Eva Lindblad, Martti Sovio

TOIMIKUNNAT - KOMMITTÉER - COMMITTEES

Hautainhoitotoimikunta (Sukukokous) - Gravvårdskommittéen (Vald vid släktmötet) - Committee for Maintenance of Family Graves (Elected by the Family Meeting):

Raija Ingerttilä (Pj - ordförande . chair), Annaliisa Nylander, Martti Sovio

Julkaisutoimikunta (Sukukokous) - Publikationscommittéen (Vald vid släktmötet) - Publications Committee (Elected by the Family Meeting):

Tuula Moilanen, Olli Nylander, Pia Sovio-Pyhälä, Laura Sovio

Sääntömuutostoimikunta (Hallituksen nimeämä) - Stadgeändringskommittéen (Utsedd av styrelsen) - Committee for Revision of Statutes (Assigned by the Board):

Eva Lindblad, Ilkka Sovio, Pertti Sovelius

Internet-toimikunta (Hallituksen nimeämä) - Internet-kommitté (Utsedd av styrelsen) - Internet committee (Assigned by the Board):

Olli nylander, Pär Helenius (sukutietokanta - släktdatabas - family data base),
Pia Sovio-Pyhälä, Outi Tasala (käännökset - översättningar - translations)

- Sukukokous 3.8.2013 siirsi hallituksen mietittäväksi sukuhaarojen yhteyshenkilöiden valinnan, heidän tehtäviensä määrittelyn, sekä harkittavaksi olisiko heistä lisättävä pykälä sääntöihin.

- På släktmötet den 3.8.2013 fick styrelsen i uppdrag att utreda huruvida kontaktpersoner för de olika släktgrenarna behövs, vilka deras uppgifter skulle vara, samt om en paragraf om dem och deras uppgifter borde införas i stadgarna.

- The Family Reunion on 3rd August, 2013 handed over to the Board the question of the role of the Contactpersons for the different family branches, and if a paragraph in the Statutes is needed to define their functions.

Sisällys

Hallitus ja toimikunnat	2
Puheenjohtajan palsta	3
Kokous- ja risteilykutsu	4
Ennakkotietoa hallituksen sääntömuutosesityksestä	5
Postimerkkejä ja matkustusta, osa 2	6
Miksi sukuhaarojen yhteyshenkilöitä tarvitaan	7
Sukukirjamme toisen painoksen digitalisointi	8
Etelän Soviot virittelevät tapaamisia	10
Tauluja Raahen museolle	11
Suvun geneettiset juuret	12
Suvun purjehdusharrastuksesta	15
Suvun uusia tulokkaita	22
Poisnukkuneita	24

JOTAILAN JUTUT 19

Toimitus:

Tuula Moilanen, toimittaja
Pia Sovio-Pyhälä ja Brita Ekberg, käännökset, yhteenvedot ja kielentarkastus ruotsi ja englanti
Olli Nylander, taitto

Kannen kuva:
Dagmar (Daddi) Wangel. Tor Sovion kuva kihlatustaan v. 1907
Takakansi:
Sovion talon pikkuportti, Raahe. Kuva Olli Nylander 2001 (Sukukokouksen aikaan)

ISSN 2342-186X

Puheenjohtajan palsta

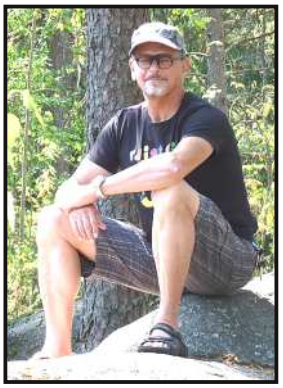

Tervehdys sukulaiset

Kiitos vielä kerran luottamuksesta tultuani valituksi Sovio-Sovelius-sukuyhdistyksen puheenjohtajaksi viime kesän sukukokouksessa. Kokouksessa myös muu hallitus uusiutui täysin ja olemme yhdessä vähitellen totutelleet uusiin rooleihimme.

Hallitus on tähän mennessä kokoontunut kaksi kertaa; maantieteellisen etäisyyden vuoksi kerran sähköpostitse ja kerran puhelinneuvottelussa Skypellä. Lisäksi yksittäisistä asioista on keskusteltu sähköpostein. Koska hallitus on näinkin vähälukuinen, ovat myös varajäsenet mahdollisuuksien mukaan osallistuneet kokouksiin.

Syksyllä teille kaikille postitetussa hallituksen esittäytymisessä kerrottiin tavoitteista, joihin tämä hallitus on itsensä sitonut ja sitouttanut. Tärkeimpinä niistä yhdistyksen tiedotuksen saattaminen 3-kieliseksi - suomi, ruotsi ja englanti ja uusien toimintojen, kuten suojatun jäsenosion saaminen nettisivustoon ja samalla mahdollisesti koko sivuston ulkoasun uudistus. Tiedotus on tarkoitus siirtää yhä enemmän internet-palveluihin perustuvaksi, kuitenkin turvaten myös niiden sukulaisten tiedonsaanti, jotka eivät voi tai halua käyttää internetiä tai sähköpostia.

Viime sukukokouksessa nousi esille myös tarve uudistaa ja ajanmukaistaa sukuyhdistyksen sääntöjä. Hallituksen asettama sääntömuutostoimikunta, Eva Lindblad, Pertti Sovelius ja Ilkka Sovio ovat ansiokkaasti paneutuneet tehtäväänsä ja työstäneet sääntömuutosehdotuksen. Jotta uudistetut säännöt olisivat käytettävissä sekä sukuyhdistyksen että viranomaisten hyväksyminä jo seuraavassa varsinaisessa sukukokouksessa, hallitus on päättänyt kutsua koolle sukuyhdistyksen ylimääräisen kokouksen käsittelemään sääntömuutokset. Samalla pääsemme tapaamaan ilman pitkää kolmen vuoden odotusta. Ja niin kuin sukukokous suurella enemmistöllä päätti, tämä kokous pidetään risteilyllä Helsinki-Tukholma, 6.-8.6.2014.

Toivon mahdollisimman monen voivan tarttua tähän erinomaiseen tilaisuuteen tavata jo vajaan vuoden kuluttua edellisestä sukukokouksesta. Nähdään risteilyllä!

Terveisin
Olli Nylander

KOKOUSKUTSU

Tervetuloa Sovio-Sovelius sukuyhdistyksen ylimääräiseen kokoukseen, joka järjestetään sukuristeilyn yhteydessä m/s Viking Mariellalla, Tukholmassa, 7. kesäkuuta 2014, klo 15:00 (ruotsin aikaa). Olemme varanneet laivalta kokoustilan klo 15.00 – 18.00.

KOKOUKSEN ESITYSLISTA

1. Kokouksen avaus
2. Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus
3. Kokouksen puheenjohtajan, sihteerin, pöytäkirjan tarkastajien ja ääntenlaskijoiden valinta
4. Työjärjestyksen hyväksyminen
5. Sääntömuutosesityksen käsittely
6. Muut asiat, jotka on riittävän ajoissa esitetty kokoukselle.
7. Kokouksen päättäminen

Ohjelma kokouksen jälkeen

Kokouksen jälkeen klo 19.00 on vuorossa sukupäivällinen (Viking buffet) ja aikaa yhdessäololle.
Muista tehdä ruokailuvaraus ilmoittautumisen yhteydessä.

RISTEILYAIKATAULU:

Lähtö Helsingistä , perjantaina 6 kesäkuuta 2014 klo 17.30
Tulo Tukholmaan lauantaina 7 kesäkuuta klo 10.00
Lähtö Tukholmasta takaisin Helsinkiin lauantaina 7 kesäkuuta klo 17.30
Tulo Helsinkiin sunnuntaina 8 kesäkuuta 2014 klo 10.10
Matka takaisin Tukholmaan lauantaina 8 kesäkuuta klo 17.30
Tulo Tukholmaan maanantaina 9. kesäkuuta klo 10.00

Olemme varanneet ennakkoon 10 neljän hengen hyttiä A-luokassa niille osanottajille, jotka astuvat laivaan Helsingissä. Kolme A-luokan hyttiä on varattu Tukholmasta tulijoille. Koko hytin hinta Helsingistä on 203 € ja Tukholmasta 147 € (Huom. hinta on halvempi Tukholmasta, koska paluupäivä Tukholmaan on maanantai). Hintaan sisältyy liput sekä hyttipaikka 1-4 henkilölle.

Buffet-illallinen maksaa ennakkoon varattuna aikuisilta 33€. Lapset 12-17v. 10 € ja 6 -11 v. 6 €. Meriaamiainen aikuisilta 9.50 € ja lapsilta 12-17v. 5,50 € ja 6-11 v. 4 €

- Jos haluat ennakoon varatuista poikkeavan hytin/hyttipaikan, ole hyvä ja ilmoita siitä meille mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.
- Varaa samalla myös ruokailut ja muut palvelut eri matkaosuuksille

ILMOITTAUTUMISET RISTEILYLLE JA KOKOUKSEEN MEILLE VIIMEISTÄÄN 28. HUHTIKUUTA

Outi Tasala
outi.tasala@hotmail.com
2. Llnja 31.C 93 00530 Helsinki
+358 40 757 9491

Olli Nylander
olli.nylander@gmail.com
Martintie 8. 92150 Raahe
+358 40 519 8782

Lisätietoja esim. hyteistä, ravintoloista ja palveluista laivalla: *www.vikingline.fi*

Ennakkotietoa hallituksen sääntömuutosehdotuksesta

Edellisessä sukukokouksessa päätettiin ryhtyä tarkistamaan yhdistyksen sääntöjä. Hallitus asetti tätä tehtävää varten työryhmän, johon kuuluvat Ilkka Sovio, Pertti Sovelius ja Eva Lindblad. Työryhmä ahkeroi syksyn aikana ja luovutti esityksensä hallitukselle marraskuun lopulla. Hallitus on käsitellyt ehdotusta ja tarkoitus on käsitellä sääntömuutosasiaa kesäkuun ylimääräisessä sukukokouksessa. Tässä puheenjohtajan pyynnöstä ennakkotietoa keskeisistä muutosehdotuksista.

Eva Lindblad
sääntötyöryhmän vetäjä

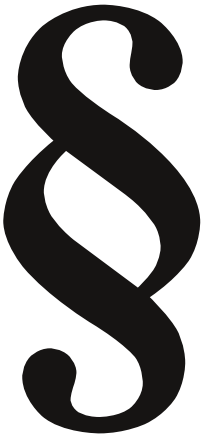

Jäsenet

Voimassa olevien sääntöjen 4 §:n mukaan jäseneksi voi liittyä mm ”avioliiton kautta sukuun liittyneet henkilöt”. Tämä ilmaisu ehdotetaan korvattavaksi sanalla puoliso. Hallitus katsoo,että sana "puoliso" sopii tähän päivään paremmin kuin nykyinen määritelmä.

Uusina jäsenmuotoina esitetään kannatusjäsentä, nuorisojäsentä, jäsenperhettä ja ainaisjäsentä.

Kannatusjäseneksi voi liittyä yksityinen henkilö tai oikeuskelpoinen yhteisö, joka haluaa tukea sukuyhdistyksen tarkoitusta ja toimintaa.

Nuorisojäseneksi voi liittyä yhdistyksen jäsenen alle 18-vuotias lapsi sekä alle 30-vuotias opiskelija. Nuorisojäsen ei maksa jäsenmaksua eikä hänellä ole äänioikeutta. Nuorisojäsenjärjestelmällä halutaan saada nuoria mukaan sukuyhdistyksen toimintaan ilman taloudellista rasitusta.

Jäsenperheellä tarkoitetaan samassa taloudessa asuvia puolisoita, he maksavat yhden jäsenmaksun ja heillä on yksi yhteinen ääni kokouksessa. Tälläkin hetkellä puolisot maksavat yhden jäsenmaksun ja tämä käytäntö halutaan sääntöihin.

Ainaisjäseneksi kutsutaan sellaista varsinaista jäsentä, joka yhdellä kerralla maksaa jäsenmaksun kymmenkertaisena.

Hallituksen kokoonpano

Voimassa olevien sääntöjen 9 §:n mukaan hallitukseen kuuluu puheenjohtaja ja kaksi muuta varsinaista jäsentä ja kaksi varajäsentä. Hallituksen kokoonpanoa pidetään liian suppeana. Nyt esitetään, että hallituksen muodostaisi puheenjohtaja , kolme varsinasta jäsentä ja kaksi varajäsentä. Lisäksi hallitus esittää, että säännöissä annettaisiin Soveliuksen Apurahasto-Soveliuska Understödsfondenin (Soveliuksen säätiö) edustajalle läsnäolo- ja puheoikeus hallituksen kokouksissa. Tällä menettelyllä halutaan lisätä sukuyhdistyksen ja säätiön välistä yhteistyötä.

Yhdistyksen nimenkirjoitusoikeus

Voimassa olevien sääntöjen 11§:n mukaan yhdistyksen nimen kirjoittaminen vaatii aina kahden henkilön allekirjoituksen. Nyt esitetään, että puheenjohtaja saa kirjoittaa yhdistyksen nimen yksin ja varapuheenjohtaja yhdessä hallituksen jäsenen kanssa. Muutoksella halutaan helpottaa asioiden hoitoa.

Yhdistyksen hautainhoitotoimikunta

Voimassa olevissa säännöissä ei ole mainintaa hautainhoitotoimikunnasta. Kuitenkin sukukokouksessa valitaan toimikunnan jäsenet ja käsitellään toimikunnan toimintakertomukset ja tilinpäätökset. Tämän vuoksi ehdotetaan, että sääntöihin, otetaan myös hautainhoitotoimikuntaa koskevat asiat. Hautainhoitotoimikunnalle esitetään läsnäolo- ja puheoikeutta hallituksen kokouksissa.

Lisäksi sähköisten viestintävälineiden käyttömahdollisuudet on huomioitu sääntömuutosehdotuksessa.

Hallitus toivoo, että jäsenet jo etukäteen miettisivät muutosehdotusten tarpeellisuutta ja toimivuutta, jotta asian käsittely sujuisi ylimääräisessä yhdistyskokouksessa mahdollisimman jouhevasti. Näin osaanottajille jäisi enemmän aikaa mukavaan yhdessäoloon sukulaisten kanssa.

POSTIMERKKEJÄ JA MATKUSTUSTA

OSA 2

Ilkka Sovio (T340)
Postilaitoksen palveluksessa 1947-1991

MAUPERTUIS-POSTIMERKIT

Syksyllä 1985 Ranskan postilaitos otti yhteyttä Suomen postilaitoksen postimerkkikeskukseen postimerkkien yhteisjulkaisuasiassa. Kyse oli Ranskan tiedeakatemian Lapin astemittausretkikunnan 250-vuotismuistoksi julkaistavista postimerkeistä. Pierre Louis Moreau de Maupertuisin (1698-1759) johtama retkikunta suoritti vuosina 1736 ja 1737 mittauksia Torniossa, Pellossa ja Tornionjoen jäällä sen selvittämiseksi, onko maapallo navoiltaan litistynyt. Vastaavaan tehtävään tiedeakatemia lähetti retkikunnan Peruun johtajana Charles de la Condamine.

Suomen osasto Ranskan tiedeakatemian tiloissa. Ilkka Sovion kokoelmat

Lapin astemittauksen muistopatsas Torniossa. Ilkka Sovion kokoelmat

Pohjolan retkikunnan osalta yhteisjulkaisun kohdemaa oli historiallisessa katsannossa jossain määrin epäselvä; Suomen ja Ruotsin välinen hallinnollinen raja kulki vuoteen 1809 asti Kaakamonjokea pitkin, eli Tornio ja Pello kuuluivat tuolloin Ruotsin hallintoalueeseen. Asiasta huomautti eräs ruotsinmaalainen filatelisti postimerkkilehdessä, tosin vasta siinä vaiheessa, kun Ranskan ja Suomen välinen sopimus oli jo tehty.

Vuoden 1986 alussa Ranskasta saapui postilaitoksen edustaja, joka puhui pelkästään ranskaa. Alkuneuvottelujen jälkeen sovittiin, että postimerkkikeskuksen edustajat tekevät vastavierailun Ranskaan maaliskuussa 1986. Näin tapahtuikin, ja kolmihenkinen seurueemme, johon kuului Suomen postimerkin suunnittelijaksi valittu Eeva Oino, matkusti Pariisiin, jossa käytiin jatkoneuvottelut suurlähetystöstä saadun tulkin avustuksella.

Seuraavana päivänä oli vuorossa noin 500 kilometrin lentomatka Perigueux-nimiseen, Keski-Ranskassa sijaitsevaan kaupunkiin. Kaupungin entinen pormestari oli aikanaan toiminut ministerinä Ranskan hallituksessa ja oli silloin siirrättänyt postimerkkipainon kotikaupunkiinsa. Tehtävämme oli tarkistaa Ranskan postimerkin värivedos. Ranskan merkissä oli Maupertuisin ohella myös La Condamine.

Postimerkkipainon johtaja tarjosi meille seitsemän ruokalajin lounaan. Kuulin hänen sanovan Pariisista mukanamme tulleelle virkamiehelle, että kun hän kuuli vieraiden olevan Suomesta, hän sanoi emännöitsijälle, että tämän tulee laittaa mahdollisimman yksinkertaista ruokaa (!).

Postimerkit ilmestyivät molemmissa maissa 5.9.1986. Suomen merkin ilmestymispaikka ja ensipäivän leimaus oli Pellossa. Olin kesällä 1986 käynyt Pellossa valmistamassa tapahtumaa. Postimerkkikeskus lähetti Pelloon kassavirkamiehen ja erikoisleimaajan. Helsingissä järjestettiin myös ensipäiväntapahtuma, jossa Ranskan postin edustajat olivat mukana myymässä omia tuotteitaan.

Pariisissa ensipäivänmyynti tapahtui Ranskan tiedeakatemian rakennuksessa. Tilaisuuden avajaisissa vierailivat mm. tiedeakatemian presidentti sekä Suomen suurlähettiläs seurueineen. Suurlähetystössä järjestettiin tilaisuuden johdosta kutsut.

Alun perin Suomesta oli tarkoitus lähettää Pariisiin ranskankielentaitoinen virkailija. Pahaksi onneksi hän sairastui juuri ennen matkaa, jolloin minä jouduin menemään hänen sijastaan. Avuksi oli palkattu entinen postimerkkikeskuslainen, joka oli avioitunut ranskalaisen kanssa ja asui pysyvästi maassa.

Yhteistyö Ranskan postilaitoksen edustajien kanssa sujui koko yhteisjulkaisutoiminnan ajan erinomaisesti.

Pellon posti 1986. Ilkka Sovion kokoelmat

MIKSI SUKUHAAROJEN YHTEYSHENKILÖITÄ TARVITAAN?

Ilkka Sovio (T340)

Eero Sovelius-Sovio ehdotti vuoden 2004 sukukokouksessa, että eri sukuhaaroille valittaisiin yhteyshenkilöt päivittämään tekeillä olevaa sukumatrikkelin II osaa varten sukuhaaransa tiedot. Näin tapahtuikin. Tulokset olivat hyvin myönteisiä ja vuosien 2007 ja 2010 sukukokouksissa yhteyshenkilöverkoston jäsenet valittiin uudelleen tehtäviinsä. Tehtävien sisällöstä ei tuolloin kuitenkaan päätetty.

Myöhemmin Eero Sovelius-Sovio pohti yhteyshenkilöiden tehtäviä ja ideoi heidän tehtävikseen mm. kokoonkutsujana toimimiseen paikallisissa sukulaistapaamisissa, kirjoitusten hankkimisen yhdistyksen tiedotuslehteen, sukuhaaransa edustajien värväämisen yhdistyksen eri toimielimiin, tietojen, valokuvien ja muun arkistomateriaalin keräämisen, osoite- ym. tietojen päivittämisen sekä sukuhaaransa edustajien aktivoimisen yhdistystoimintaan. Asia ei kuitenkaan edennyt suunnitelmaa pitemmälle.

Kesällä 2012 pääkaupunkiseudulla asuvat yhteyshenkilöt kokoontuivat keskustelemaan tehtävistään. Tulokseksi saatiin seuraava ehdotus:

1. *Uusien matrikkelitietojen keruu: Sukuhaaran vuotuiset syntymät, kuolemantapaukset, avioliitot, tutkinnot, palkitsemiset ja muut huomionarvoiset tiedot. Tiedot toimitetaan vuosittain sukuyhdistyksen hallitukselle.*
2. *Uusien jäsenten hankkiminen.*
3. *Sukumatrikkelin ym. tuotteiden myynnin edistäminen.*
4. *Juttuideoista kertominen jäsenlehden toimituskunnalle.*
5. *Valokuvien kerääminen yhdistyksen arkistoon.*
6. *Jäsenistön toivomusten ja ehdotusten saattaminen hallituksen tietoon.*
7. *Hallituksen tiedotteiden ja kyselyjen välittäminen jäsenistölle.*
8. *Muut mahdolliset tehtävät.*

Yhdistyksen jäsenistön piirissä katsotaan, että yhteyshenkilöverkosto on edelleenkin hyödyllinen ja toivotaan, että seuraava sukukokous päättää säilyttää vuonna 2004 perustetun järjestelmän yhdistyksen toiminnan vilkastuttamiseksi ja suvun jäseniä koskevien tietojen saamiseksi yhdistyksen arkistoon.

SUKUKIRJAMME TOISEN PAINOKSEN DIGITALISOINTI

Pär Helenius (T307), käännös Tuula Moilanen

Minä, Pär Helenius, puuhasin tietokoneiden parissa jo opiskeluvuonna 1970. Kiinnostuin tietokoneella tapahtuvasta sukututkimuksesta 1990-luvun puolivälissä, jolloin käytössäni oli amerikkalainen ohjelma. 1990-luvun loppupuolella löysin ruotsalaisen ohjelman, ”Min släkt”, jota kokeilin ja pidin hyvänä. Aloin syöttää ohjelmaan sukukirjan ensimmäistä aineistoa ja keskityin äidinisäni Tor Sovion sukuhaaraan.

Joitakin vuosia myöhemmin satuin olemaan yhteydessä erääseen Wangelin sukuhaaran edustajaan Karlskronasta. Hänellä oli ”täydellinen” tietokanta isoäidistäni Dagmar Soviosta, os. Wangel. Sain kopion tietokannasta ja aloin täydentää sitä niillä tiedoilla, joita minulla oli. Aluksi se oli mielenkiintoista ja jatkoin sitä muutaman vuoden. Koko Sovio-Sovelius-kirjan syöttäminen tuntui raadannalta, mutta ajatus pyöri päässäni pitkään.

Työni Ericssonilla loppui, kun koko osasto, jolla työskentelin ajettiin alas. Löysin uusia mielenkiintoisia harrastuksia; asuntovaunun ja ompelun sekä tietokoneen, jota ilman en voinut olla. Aloin auttaa tietokoneensa kanssa pulassa olevia sukulaisia, kotoa käsin netin kautta. Minulla oli ”asiakkaita” mm. Ruotsissa, Helsingissä ja naapurustossa. Serkkuni Pia Sovio-Pyhälä tarvitsi myös apua.

Mielenkiinto ja tarve herää taas

Pia Sovio-Pyhälä muutti ulkomailta Suomeen ja kysyi neuvoa. Tällä kerralla hän ehdotti, että sukukirjalle täytyy tehdä jotakin. Aika rientää ja me kaikki vanhenemme. Eero Sovelius-Sovio oli kuulemma lausunut toivomuksen, että jonkun pitäisi jatkaa hänen laajamittaista työtään. Totesin varoen, ”Minähän olen jo jossain määrin syöttänyt kirjan aineistoa tietokoneelle”. Pia nappasi heti kiinni ja tästä seurasi uusia yhä parempia ideoita kehittyäkseen edelleen. Asia otettiin esiin sukuyhdistyksen hallituksessa, sitä pohdittiin ja minut valittiin johonkin tehtävään. Tästä lähti idea siitä miten kirja saataisiin sähköiseen muotoon.

Ensimmäinen ehdotus oli työryhmä

Tajusin, että 300-sivuisen matrikkelin kirjoittaminen sukututkimusohjelmaan olisi valtava työ. Arvelin, että jos työ tehtäisiin pareittain, siten että yksi lukee ja toinen kirjoittaa, tarvittaisiin kymmenkunta paria n. yhden vuoden ajan. Sen jälkeen kestäisi puolisen vuotta, jotta yksi henkilö saisi koottua eri osat, oikolukea ja tallentaa lopputuloksen.

Seuraava kysymys: Mistä löytyisi nuo kymmenen paria, joita työ kiinnostaisi? Ehkä ehdokkaita on useita. Jos löytäisimme heidät samalta paikkakunnalta, he voisivat työskennellä parina. Miten tieto saataisiin siirrettyä sille, joka tekisi työtä tietokoneella? Löydämmekö sopivan ilmaisohjelman käyttöömme? Onko tällä ohjelmalla sellainen toiminto, jonka avulla tieto saadaan ulos ja yhdistettyä tietokantaan ja myöhemmin saataisiin sille tallennettu tieto ulos.

Päämääräni oli saada mukaan kaikki mitä kirjassa on.

Tietokoneohjelman valinta

Tutustuin markkinoilla oleviin 90 ohjelmaan. Otin selvää, löytyykö ilmaisohjelmia ja testasin n. kymmenen ohjelmaa. Hylkäsin ne kaikki.

Otin sähköpostitse yhteyttä yhdistyksen puheenjohtaja Olli Nylanderiin ja hän kertoi keskustelleensa Eero Sovelius-Sovion kanssa. Eero oli ollut sitä mieltä, että hän antaa kirjan sähköisessä muodossa työryhmälle. Silloin minulle välähti, että kirjan teksti digitaalimuodossa voitaisiin kopioida ja liittää oikealle paikalle ohjelmoituna. Päätin kokeilla sitä.

Syöttäminen alkaa

Aloitin testin syyskuun loppuvaiheilla skannaamalla matrikkelin kymmenen ensimmäistä sivua muuntamalla ne tietokoneohjelmalla tekstiksi. Tulos ei ollut sellainen, kuin odotin. Ohjelma ei ymmärtänyt kaikkia kirjaimia, kuten esim, suomen ”kk” ja ”ää”– muotoa nimissä tai kirjainyhdistelmiä, kuten ”li”,

Pär Helenius syöttämässä sukukirjan tietoja tietokantaan. Kuva, Ethel Helenius 2013

Soveliuksesta tuli Sovellus. Sen seurauksena luin läpi kaikkien sivujen tekstit ja korjasin ne. Kymmenen ensimmäisen sivun lukemiseen, korjaamiseen ja muotoiluun minulta kului kolme päivää , jotta sain kaiken näyttämään juuri siltä, kuin se oli kirjassa sanottu. Itse materiaalin syöttö oli tuttua ennestään, piti kopioida etunimi, liittää etunimi, kopioida sukunimi, liittää sukunimi jne.

Pikkuongelmia: Ohjelman päivämäärän merkintämuoto erosi meidän käyttämästämme. Ruotsalaiset (sukuohjelma on ruotsalainen) käyttävät muotoa åå.mm.dd, kun taas muualla Euroopassa se merkitään muotoon dd.mm.yy. (päivä, kuukausi, vuosi). Siitä johtuen kaikki päivämäärämerkinnät, joita oli 8000, pitäisi kirjata käsin.

Kuten jo mainitsin tavoitteeni oli ottaa mukaa KOKO teksti ja mieluiten juuri samalla tavalla, kuin se kirjassa oli. Alusta alkaen jouduin tekemään kompromisseja. Jos kirjan tekstissä oli esim. Carl August Odenvall, s. 23.10.1810 Siikajoella, k. 6.12.1855 Toholammilla, piti ohjelman eri kenttiin siirtää vain syntynyt Siikajoella ja kuollut Toholammilla.

" Kaikki muut harrastukset, ompelu, tietokonepelit jne. pantiin sivuun. Vaimoni sanoi kerran leikillään (jos se nyt oli leikkiä?), että täytyy ottaa jonotuslappu päästäkseen puheilleni. "

Toinen ongelma, johon törmäsin, olivat paikannimet. Esimerkiksi Österby. No, Österby-nimisiä paikkoja on kymmenittäin, sekä Ruotsissa että Suomessa. Tein lisäyksen kaikkiin paikannimiin. Lisäsin maan ja jossain tapauksessa vielä kuvauksen siitä, missä paikka sijaitsee. Tähän Internet on hyvä lähde.

Minulta kului n. kaksi viikkoa ensimmäisten sivujen syöttämiseen, osittain siksi, että olin tottumaton ja osittain koska piti pohtia ja päättää, kuinka muodostaisin eri kentät ohjelmaan. Matrikkelin tekstikään ei ollut ihan helppo ymmärtää. Kenen lapsi ja puoliso kuuluivat yhteen? Kokeilkaapa varsin, kuinka ymmärrätte yhteyden esimerkiksi tässä tapauksessa: Taulu 11, Elisabeth Ervast os Floor.

Lisäsin vauhtia

Kymmenen ensimmäisen sivun jälkeen tartuin seuraavaan kahdenkymmenen sivun nivaskaan. Kerroin taas Ollille, että olin aloittanut ja kysyin varovasti, oliko hän saanut aineiston Eero Sovelius-Soviolta. E-ei, hän antaa sen ”kun ensi kerralla tapaamme”.
Jaaha, sitten on vain jatkettava skannausta.

Kyllästyin syöttämiseen. Kaikki muut harrastukset, ompelu, tietokonepelit jne. pantiin sivuun. Vaimoni sanoi kerran leikillään (jos se nyt oli leikkiä?), että täytyy ottaa jonotuslappu päästäkseen puheilleni.

Juuri ennen joulua skannasin kirjan viimeiset sivut. Niitä kertyi n. 80. Jatkoin jouluvalmistelun aikana ja tehostin syöttämistä. Joulu soi keskeytyksen. Lapset ja lapsenlapset halusivat viettää aikaa isän ja isoisän kanssa, mutta kun lapset lähtivät takaisin Ruotsiin, tartuin taas työhön. Ei ollut enää monta sivua jäljellä. Neljäs tammikuuta saatoin ilmoittaa Ollille ja Pialle, että kaikki henkilöt on syötetty . Jäljellä oli vain oikoluku ja koko joukko sukuhaaroja koskevaa selvitystyötä piti viedä tiedostoon PDF-dokumentteina ja liittää ko. henkilötietoihin.

Vielä riittää työtä ennen kuin olen valmis

”Loistavaa”, kommentoivat Pia ja Olli. Vielä oli kuitenkin jäljellä oikoluku ja henkilötietoihin liittämiset sekä jakelu. Aion myös kirjoittaa kuvauksen ja käyttöohjeet ennen kuin olen valmis. Hallituksen pitää sitten ottaa kantaa siihen kuka ja miten sukua koskevaan tiedostoon pääsee käsiksi. Pitäisikö tiedot olla saatavissa Internetissä ja kenellä on lupa katsoa niitä? Olisivatko ne suvun nettisivujen yhteydessä? Kuinka ja kuka saattaisi tiedot ajan tasalle?

Sukuselvitys ei tule koskaan valmiiksi. Koko ajan tulee uusia henkilöitä ja perhetapahtumia.

Kommentti

Itse sukukirjan/-kirjojen kirjoittaminen aikanaan on ollut valtava työ. Samanlaisen hämmästyttävän urakan on Pär "Priccen" Helenius nyt tehnyt sukukirjan tietojen siirtämisessä digitaaliseen muotoon, sukutietokantaan.

Hallituksen kaavailuna on, että sukutietokanta julkaistaisiin sukuyhdistyksen nettisivujen jäsenosiossa. Siellä minne pääsevät vain jäsenet. Sinne voisi myös jättää korjaus- päivityspyynnöt.

Tämän kaavailun toteutuminen odottaa sukuyhdistyksen kotisivujen uudistamista.

Olli

”ETELÄN SOVIOT” VIRITTELEVÄT TAPAAMISIA

TUULA MOILANEN (T238)

Sukuyhdistyksen jäsenet asuvat ympäri Suomea ja ulkomailla. Kokoontuminen varsinaiseen sukukokoukseen tapahtuu kolmen vuoden välein. Kaikille ei sukukokouksen ajankohta aina sovi ja niinpä tapaamiset jäävät harvoiksi. Eero Sovelius-Sovio ja Ilkka Sovio ovat jo pitemmän aikaa yrittäneet järjestää paikallisia tapaamisia eri paikkakunnilla, jotta yhteydenpito vilkastuisi.

Helsingissä kokoonnuttiin ravintola Lasipalatsin kabinetissa kahdesti syksyllä 2012 ja kerran keväällä 2013. Ensin iltaa vietettiin vain keskustelun ja yhdessäolon merkeissä, mutta sitten ajateltiin, että joka kerta voisi olla jotain ohjelmaa. Kabinetin saaminen käyttöön edellytti, että jokainen maksoi oman ruokailunsa. Syksyksi päätettiin kuitenkin etsiä toisenlainen kokoontumispaikka.

Rikhardinkadun kirjastossa on suosittu kokoushuone, jota voi vuokrata. Syyskaudella olimme siellä kaksi kertaa. Sukuyhdistyksen varoja ei käytetty, vaan vuokra ja tarjoilu hoidettiin vapaaehtoisin voimin. Tapaamisissa oli joka kerta kymmenkunta osanottajaa eri sukuhaaroista.

On käynyt ilmi, että merenkulkijasuvussa myös sukeltaminen kiinnostaa ja sukulaisten joukossa on monia sukelluksen harrastajia. Martti Sovio ja Pirjo Siitarinen ovat sukeltaneet lomillaan monissa maissa. Sukellusaiheisessa illassa Martti näytti vedenalaisia matkakuvia. Merentutkija Minna Pyhälälle on sukeltaminen myös tuttua. Hän esitteli mm. sukeltamisen historiallista puolta. Raahen museossa on kulttuurihistoriallinen aarre, nahasta tehty sukelluspuku 1700-luvulta, nk. ”Vanha herra”, joka on kiertänyt näyttelyissä myös ulkomailla. Näimme myös kuvan ”Nuoresta herrasta”, joka on tehty edellisen mallia mukaillen.

Pia Sovio-Pyhälä ja Mikko Pyhälä kertoivat matkastaan Saint Barthélemyn saarelle Karibianmerellä ja näyttivät kuvia. Sukulaisemme Maxmilian Myhrberg oli virantoimituksessa siellä 1840-luvulla. Saari kuului silloin Ruotsin siirtomaahan.

Viimeinen kirjastokokous omistettiin suvun DNA-tutkimukselle. Siitä kertoivat Ilkka ja Pia sekä Matti Keltikangas. He kaikki ovat kirjoittaneet tähän lehteen oman artikkelinsa.

Alueellisia tapaamisia aiotaan järjestää jatkossakin. Ilkka on ehdottanut, että tavattaisiin Vapun jälkeen. Silloin voitaisiin jutella esim. tulevasta risteilystä ja Jotailan Juttuihin liittyvistä aiheista.

Ei tarvitse olla helsinkiläinen osallistuakseen ”Etelän Sovioiden” tapaamisiin. Jos olet maisemissa, tule mukaan vain.

Etelän Sovioita sukutapaamisessa Helsingissä 18.9.2013

Sovio-Sovelius -sukuyhdistyksen varapuheenjohtaja ja sihteeri Outi Tasala ojensi 19.10.2013 pidetyssä kokouksessa suvun viirin pitkäaikaiselle entiselle puheenjohtajalle, Hasse Lindqvistille.

TAULUJA RAAHEN MUSEOLLE

RAIJA INGERTTILÄ (T319)

Raahen museossa järjestettiin 10.10.2013 tilaisuus, jossa museolle luovutettiin kaksi muotokuvaa ja yksi laivataulu. Luovutuksen toimitti omistajien edustajana sukuyhdistyksen kunniapuheenjohtaja Eero Sovelius- Sovio ja teokset otti vastaan museonjohtaja Eija Turunen. Läsnä olivat ylle merkitty, aviomieheni Jukka Ingerttilä sekä sanomalehti Raahen Seudun toimittaja. Lehden 14.10. numerossa oli kirjoitus luovutuksesta.

Raahen museo on Suomen vanhin oppilaitosten ulkopuolinen museo, perustettu vuonna 1862.

Muotokuvat esittävät Fredrik Oscar Soveliusta (1855-1896) ja hänen vaimoaan Rosa Soveliusta, o.s. Borg (1857-1928. He olivat isäni Jorma Sovion, Inkeri Tuomisen, Eero Sovelius-Sovion ja Ilkka Sovion isovanhemmat.

Fredrik Oscar Sovelius oli kauppaneuvos Fredrik Soveliuksen (1822-1897) ja Johanna Franzenin (1830-1857) kolmas lapsi. Käytyään Oulun triviaalikoulua hän avusti isäänsä Johan Langin kauppahuoneen johtotehtävissä ja toimi liikkeen johtajana vuodesta 1893 kuolemaansa asti. Hän oli myös Tanskan sekä Ruotsi-Norjan varakonsuli.

Rosa Sovelius syntyi Inarissa, jossa hänen isänsä Edward Wilhelm Borg toimi kappalaisena. Myöhemmin Edward Borg oli Utsjoen, Raahe-Saloisten sekä viimeiseksi Pieksämäen kirkkoherra. Rosan äiti oli Malmbergien pappissukua.

Rosa opiskeli aikanaan Sveitsin Aubonnessa ”Finishing Schoolissa”. Hänen poikansa Tor oli 1900-luvun alkuvuosina Sveitsissä parantolassa, ja Rosa vieraili poikansa luona. Parantolan johtajana toimi hovineuvos Behrens, joka sivutöinään maalasi mm. muotokuvia. Rosa maalautti oman muotokuvansa sekä valokuvan pohjalta miehensä muotokuvan. Taulut olivat ennen museoon luovuttamista Inkeri Tuomisen (o.s. Sovio) kodissa hänen kuolemaansa saakka, kesällä 2013.

Museolle muotokuvien ohella luovutetussa laivataulussa on kuvattu Satama-niminen purjelaiva, joka rakennettiin Raahessa Johan Langin varustamon telakalla vuonna 1863. Se palveli Langin varustamoa aina vuoteen 1888, jolloin se myytiin ulkomaille.

Kyseessä on nk. kapteenin taulu, jollaisia merikapteenit tilasivat taiteilijoilta ulkomaiden satamissa. Laivataulut ovat olleet 1900-luvun puolivälistä lähtien keräilyn kohteita. Taulu on ollut Paul Sovion kodissa hänen kuolemaansa, syksyllä 2003, asti, jonka jälkeen se siirtyi perikunnalle. Nyt kymmenen vuotta myöhemmin taulu lahjoitettiin Raahen museolle.

Yläkuvassa taulujen luovutus Raahen museolle. Museonjohtaja Eija Turunen ja Eero Sovelius-Sovio.

Vasemmalla Eero isovanhempiensa muotokuvien kanssa. Kuvat Raija Ingerttilä.

Suvun geneettiset juuret

Ilkka Sovio (T340)

Sovioiden alkuperä?

Sukulaisperhe oli vuonna 2011 vierailulla Atlantin takana. Siellä he tapasivat erittäin tunnetun suomalaisen, jolla on amerikkalainen aviomies. Perheenisiä yhdistävät paitsi ammatillinen tausta myös yhteinen harrastus, lintujen tarkkailu. Suomalaiskuuluisuuden aviomies oli kiinnostunut vaaleatukkaisen vaimonsa perimästä ja lähetti vaimonsa hiusnäytteen sikäläiselle laboratoriolle, joka suorittaa geenitutkimuksia. Tulos oli odotettu, vaimon perimä oli sataprosennttisesti skandinaavinen.

Sukulaisessani heräsi kiinnostus selvittää DNA-tutkimuksen avulla Sovioiden alkuperää. Asiasta on ollut erilaista perimätietoa, kuten se, että ensimmäinen Sovio eli Jotailan ukko olisi tullut Savosta. Sukulaiseni sai selville erään teksasilaisen alan laboratorion, jolla lisäksi osui olemaan edustaja Suomessa. Tutkimus tehtäisiin mieslinjalla. Tehtävään valikoiduin minä.

Amerikkalaisfirman Suomen edustajan kautta yhteys järjestyi helposti. Rahojen (summa ei ollut merkittävä) kilahdettua yrityksen kassaan, sieltä tuli muutaman päivän kuluttua kirje, joka sisälsi kaksi muoviputkiloa sekä ohjeen sylkinäytteen ottamiseksi. Lokakuun lopulla 2012 lähetin näytteen Amerikkaan. Joulukuun alussa sain sähköpostitse tiedon, että testitulos on postitettu minulle. En kuitenkaan koskaan saanut kyseistä lähetystä.

Keväällä 2013 avuksi tuli Espanjassa työskentelevä tuttu tiedemies, jolla oli aikaisemmin ollut yhteyksiä kyseiseen amerikkalaiseen laboratorioon. Jo viikon kuluttua yhteydenotosta hän saattoi tiedottaa minulle testituloksen.

Y-kromosomi kertoo isältä pojalle periytyvän ns. Mieslinjan DNA:n historian. Minun Y-kromosomityyppini kuuluu geeniryhmään NO/N2, alatyypiltään N1b1. Tämä geeniryhmä juontaa juurensa todennäköisimmin 6000-8000 vuotta sitten ajoitetusta Y-kromosomimuunnoksesta Keski- Aasiassa, josta tämä mieslinja levisi väestöliikkeiden mukana aina Baltian ja Suomen alueelle.

Minun Y-linjani kuuluu siis geeniryhmään, jota esiintyy suomalais-ugrilaisissa ja Keski-Aasian väestöissä. Alatyyppi N1b1 on Suomessa harvinainen. Kyseistä mieslinjaa on löydetty vain länsisuomalaisista ja karjalaisista miehistä, ja heistäkin alle prosentissa. Erityisen paljon tätä kromosomityyppiä on Uzbekistanissa.

Näyttäisi siis siltä, että pitkässä juoksussa, vuosituhansien mittaan, esi-isät ovat lähteneet jostakin Keski-Aasiasta vaeltamaan läntisille metsästysmaille ja päätyneet lopulta tänne Pohjolaan.

Otavan ison tietosanakirjan mukaan:
”Uzbekit, kansa Keski-Aasiassa. Uzbekistanin ohella uzbekkeja asuu naapurimaiden lisäksi Pohjois-Afganistanissa ja LänsiKiinassa. Uzbekkien esi-isät kuuluivat iranilaisiin kansoihin. Ajanlaskumme ensimmäisiltä vuosisadoilta alkaen he joutuivat kosketuksiin turkkilaisten kansojen kanssa, sekoittuivat heihin ja omaksuivat heidän kielensä. Kansaksi heimot muotoutuivat 1500-luvulla sekoittuessaan Desti-Kiptsakista vaeltaneiden, itseään uzbekeiksi nimittäneiden kansojen kanssa. Uzbekit ovat musikaalisia. Uskonnoltaan he ovat islaminuskoisia sunneja”.

Faktaa:
Haploryhmä on keskenään lähisukuisten DNA:n haplotyyppien joukko tai tietyn geenin tai genominosan kehityslinja tietyn lajin sisällä. Haploryhmien taajuudet usein vaihtelevat maantieteellisesti lajin esiintymisalueen eri osissa. Erityisesti ihmisillä eri mantereiden ja eri etnisten ryhmien haplotyyppikoostumus vaihtelee. Tämä vaihtelu on syntynyt ihmisen levittäytyessä maapallolle alkukodistaan. Haplotyyppien esiintymisestä ja jakaumasta voidaan jäljittää yksilöiden etnistä alkuperää ja populaatioiden tai kansojen historiaa. Haploryhmiä on ihmisellä tutkittu lähinnä mitokondrion DNA:sta ja Y-kromosomista, jotka molemmat periytyvät vain toiselta vanhemmalta jälkeläisille. Lapset perivät mitokondriaalisen DNA:n (mtDNA) aina äidiltään, mutta vain tytöt siirtävät sen omille lapsilleen. MtDNA:n avulla saadaan siis selville äidinäidinäidinäidin... jne. äiti aina afrikkalaiseen mitokondrio-Eevaan saakka, joka eli noin 200 000 vuotta sitten. Mutaatio-sukupolvi vastaa yleensä useita tavallisia sukupolvia, koska joka sukupolvessa ei tapahdu mutaatioita.

Matti Keltikangas (T246)

Kokemuksia DNA-määrityksistä sukutaustan selvittelyssä

Olen isäni puolelta Strangin sukua Etelä-Pohjanmaan ns. Järviseudulta, tarkemmin Vimpelistä. Isänisäni otti nykyisen Keltikangas-nimemme vuoden 1906 suuressa nimenvaihdossa silloisen alajärveläisen asuintalonsa mukaan.

Strangin sukua on voitu seurata kirkonkirjojen ja verotustietojen perusteella taaksepäin aina vuoteen 1546 asti, jolloin Kustaa Vaasan määräämä ensimmäinen veroluettelo on laadittu. Vimpeliin Lappajärven rannalle Strangit ovat tulleet Ähtävänjoen alajuoksulta, Pedersören Katternö’stä, jossa 1540 oli yhden manttaalin suuruinen Strangin talo. Talon koosta voidaan päätellä, että sen raivaamisen on täytynyt alkaa jo 1400-luvulla.

Mutta mistä Strangit ovat Katternön taloon tulleet. Ruotsistako rannikon ruotsinkielisten tulijoiden mukana vaiko jostain muualta. Strang ei ole ruotsinkieltä vaan viittaa enemmän saksankieleen. Mm. tästä syystä päätin kokeilla olisiko dna-määrityksestä antamaan lisäviitteitä.

Yhdysvaltalaiseen Family Tree DNA laboratorioon lähetetystä sylkinäytteestä selvisi, että Y-kromosomista määritetty isälinjan haploryhmäni on I1 eli M253. Kyseinen haploryhmä on yleinen Pohjois-Euroopassa, erityisesti Fennoskandiassa, missä sen osuus kaikista on suurimmillaan 50% (Länsi-Götanmaalla ja Suomen Satakunnassa). Toisaalta myös Tanskassa ja Itämeren lounaisrannikolla osuus nousee yli 30 %:iin.

Strang/Strange/Strangi/Strong –sukunimistöön kytkeytyminen sekä tieto, että ensimmäisten Strangien tulo Lappajärven rannoille liittyi turkismetsästykseen, ovat tässä vaiheessa tuottaneet hypoteesin, jonka mukaan ensimmäinen Strang olisi ollut lähtöisin Jyllannin niemimaalta tai sen tyveltä ja tullut Suomeen Hansakaupan turkistenostajana. Jääpä edelleen tutkittavaksi.

Tämän yrityksen innostamana tilasin vuosi sitten myös äitilinjan ns. mitokondrio-DNA selvityksen. Äitilinjaani tunnen kirkonkirjojen perusteella kahdeksan polvea taaksepäin:
Eija Sovio (Keltikangas) , s. Raahessa 31.12.1906
Ellen Brattström (Sovio), s. Lyypekissä 26.7.1883
Adele Rein (Brattström), s. Raahessa 12.12.1860
Helene Ahlqvist (Rein), s. Raahessa 3.7.1829
Anna Charlotta Jurvelius (Ahlqvist), s. Raahessa 26.1.1800
Johanna Charlotta Hedman (Jurvelius), s. Raahessa 2.10.1777
Maria Charlotta Tammelin (Hedman), s. Turussa 10.8.1751
Kahdeksas eli Maria Charlotta Tammelinin äiti oli Maria Betulia (kirkonkirjoissa esiintyvät vaihdellen myös nimet Betulinia, Bertulenia, Bectalinia, Petrelinia) ja isä merikapteeni Matts

Tammelin. Perhe oli kirjoilla Turun ruotsalaisessa seurakunnassa. Tämä voi viitata siihen, että Maria Betulia(?) olisi lähtöisin Ruotsista. Suomesta en ole hänen juuriaan löytänyt. Olisiko DNA-määrityksistä apua?

mtDNA-selvitys tuotti tulokseksi, että äitilinjaani olen haploryhmää U5 ja tarkemmin sen alaryhmää U5a1g. Ryhmän U5a1 jäsenten katsotaan olleen ensimmäisiä ihmisiä, jotka viimeisen jääkauden jälkeen uudelleen asuttivat jäästä vapautunutta Eurooppaa. Nykyisistä suomalaisnaisista U-haploryhmään kuuluu noin 28%, joista U5a1 -alaryhmään 1,3%. Viimemainitun edelleenjakaantumis linjoista (a-h) U5a1g on hyvin harvinainen, Suomesta sitä on kaikista tähän mennessä määritetyistä toistaiseksi löytynyt vain noin 1 promillelta.

Tätä taustaa vasten ei ollut yllättävää, ettei Suomesta ainakaan vielä ole löytynyt toista testattua henkilöä, jonka mtDNA sopisi yhteen omani kanssa. Testejä pitäisi olla huomattavasti enemmän kuin nykyiset vajaat 3000 satunnaisesti teetettyä, jotta edellä mainitusta 0,1 prosentin osaryhmästä osuisi verrattavaksi 0-3 tapausta enempää. Ruotsista, n. 30 kilometrin päästä Uumajasta sijaitsevasta Vännäsistä löytyi yksi, Julia Christine Moore -niminen. Hänen esipolvistaan ei kuitenkaan ole mitään tietoa. Tämä on kuitenkin välttämätön edellytys sille, että DNA-tulos antaisi mahdollisuuden tehdä sukuselvitystä eteenpäin vieviä hypoteeseja.

Pia Sovio-Pyhälä (T290)

Neandertal tuli Sovion sukuun

”Onko neiti pohjoisesta kun teillä on noin tumma, pitkä ja vahva tukka?”, kysyi kerran vanhempi naishenkilö yleisessä saunassa Helsingissä. Oli vuosi 1960 ja olin muuttanut Oulusta Helsinkiin opiskelemaan. Ihmettelin miksi pohjalaiset olisivat tummempia kuin muut suomalaiset. Äitini oli kyllä tumma ja ruskeasilmäinen, sekä kasvonpiirteiltään matalaotsaisempi ja leväkasvoisempi, kuin isänpuoliset sukulaiseni. Kun Ilkan DNA selvisi, tyttäreni lahjoitti minullekin testin, ja sylkinäytteen perusteella äitini esiäitien levinneisyyttä voidaan nyt hahmottaa.

Äitini Aino Sovion (os. Sankilampi) äiti oli tyttönimeltään Inkilä, mutta en koskaan tavannut häntä, enkä ukkianikaan, koska molemmat olivat kuolleet paljon ennen syntymääni. Pohjoisesta suku on, koska ”googlatessa” samaan haploryhmään kuuluvia sieltä löytyy. Geenitutkimuspalveluni antoi minulle listan sukunimistä, joihin minulla on sukulaisuutta. Täytynee lähteä pohjoiseen tutkimaan kirkonkirjoja. Naiselta otetusta näytteestä löytyy toki perimää isältäkin, mutta sitä ei voi erotella. Esimerkiksi tyttäreltäni otetusta näytteestä löytyvät samat tulokset kuin minultakin, mutta myös sellaista itäistä perimää, jota minulla ei ole.

Kuulun haploryhmään H1 alaryhmään H1f. Maantieteellisesti H1 haploryhmää on esiintynyt Euroopassa 13,000 vuotta, ja alaryhmää H1f löytyy baskeilla 27,8%, sekä muilla Iberian niemimaan asukkailla keskimäärin n. 20%. H1f alaryhmä katsotaan syntyneen Iberian niemimaalla, josta se on kulkeutunut jääkauden jälkeen väestöliikkeiden kautta aina Skandinaviaan saakka. Alaryhmäni on aika harvinainen ja sitä on löydetty varsinkin Keski-ja Pohjois-Suomesta, jossa sitä tutkijoiden mukaan esiintyy 25% suomalaisten haploryhmän H genomeissa. H1f äitilinjani on siis suomalainen. On esitetty olettamuksena, että tätä alaryhmää kantavaa asutusta olisi tullut Pohjois-Suomeen koillisesta Vienan meren suunnalta.

Eurooppalaisilla on Neandertal-ihmiseltä saatua perimää 1-4%, keskimäärän ollessa 2,7% . Minulta löytyi 3,1% :n Neandertal-geeniperimä. Löytöjen perusteella he olivat ihan fiksuja ja heidän aivonsa olivat suuremmat kuin nykyihmisellä. He kestivät kylmyyttä, huolehtivat toisistaan, hautasivat kuolleensa, ja jättivät merkkejä taiteellisuudestaan kalioseinämiin. Hampaiden luusto oli heillä heikompaa kuin muu luusto, mikä panee arvailemaan, että nuoret purivat vanhemmille ruoan.

Saksalaisessa Max Planck -instituutissa tehdyssä tutkimuksessa tultiin lajin perimää tutkittaessa tulokseen, että neandertalilaiset ja nykyihmiset ovat risteytyneet. Cambridgen yliopiston tutkimuksessa 2012 kuitenkin esitetään myös nykyihmisen ja neandertalilaisten geenien yhtäläisyyden selittyvän todennäköisemmin lajien yhteisillä esi-isillä kuin risteytymisellä.

Otin myös testin, joka näyttää taipumukseni perinnöllisiin tauteihin. Tautigeenien osalta tyttäreni geneetikko-ystävä totesi, että suomalaisilla on keskimäärin suurempi alttius eri sairauksiin kuin minulla. Minulla on 1 %-yksikköä suomalaista keskivertoa korkeampi arvo havaittu seuraavissa taudeissa: ”kihti”, ”levottomat jalat” ja ”Parkinsonin tauti”, sekä hieman keskivertoa korkeampi taipumus sydän- ja verisuonitautiin. Kihtiä minä jo poden lievästi. Äitini kuoli veritulppaan. Mielenkiintoinen yksityiskohta on, etta elimistöni kayttää kofeiinina nopeammin kuin eurooppalainen keskimäärin.

Suvun purjehdusharrastuksesta

Huvipurjehdus alkoi 1800-luvun puolivälissä yleistyä Suomen rannikoilla kalastukseen, kauppaan ja liikenteeseen liittyneen hyötypurjehduksen rinnalla. Harrastajat perustivat kuten muualla Euroopassa pursiseuroja, jotka ovat alusta asti edistäneet merenkulkutaitoja, ajaneet parannuksia purjehduksen edellytyksiin ja järjestäneet purjehduskilpailuja. Purjehdusharrastus levisi laajalti yhteiskunnassa yli sääty- ja kielirajojen, ja jo 1800-luvun lopulla perustettiin työväen pursiseuroja.

Vuonna 1890 perustettu Raahen Purjehdusseura ry. täytti 120 vuotta vuonna 2010 ja on näin Raahen vanhin urheiluseura sekä Suomen purjehdusseuroistakin vanhimmasta päästä. Raahella on kunniakkaat perinteet merenkulkukaupunkina, ja jo ennen purjehdusseuran perustamista paikkakunnalla oli huvipurjehdustoimintaa kun laivanvarustajilla oli huvipursina kuttereita ja sluuppeja. Alkuvuosikymmeninään Purjehdusseura oli kauppaseuran ohella Raahen tärkeimpiä yhdistyksiä. Aluksi pursiseura oli ruotsinkielinen, mutta 1912 säännöt ja pöytäkirjat päätettiin kirjoittaa myös suomeksi, ja 1920-luvun alussa seura muuttui kokonaan suomenkieliseksi.

Alkuaikoina järjestettiin jokakesäinen kilpapurjehdus Raahesta Ouluun. Ilkka Sovio kertoo, miten hänen isänsä sai eräänä vuonna kiertopalkinnon, komean hopeisen sarvenmuotoisen pokaalin. Kun venekunta oli palaamassa Oulusta, sarvesta ilmeisesti nautittiin jalompaa juomaa, ja kansi putosi mereen. Kanneton sarvi on nyt Raahen museon hallussa. Toinen purjehdusharrastukseen liittyvä tapaus on Pia Sovio-Pyhälän isoisän näön menetys toisesta silmästä, joka oli seurausta puomin iskusta ohimoon. Kerrotaan, että kun isoisä Tor myöhemmin tähtäsi jänistä haulikolla, saalis oli viisi peltopyytä.

Ei nainenkaan aaltoja pelkää

Pia Sovio-Pyhälä (T290)

Daddi -fammu oli taitava purjehtija, ehkä taitavampi kuin isoisäni Tor, joka oli viettänyt nuorudestaan kuusi vuotta keuhkotautiparantolassa Sveitsin alpeilla. Tor hankki kyllä ison kauniin veneen nimeltä Signorita, jonka kuva on perhealbumissa.

Wangelin perhe purjehti paljon kesäisin Uudenkaarlepyyn saaristossa. Siellä oli kesähuvila, jonne opettajaisä Gustaf siirsi perheensä pitkän kesälomansa ajaksi. Veljeksistä Gustav (Tusse) ja Brutus (Butte) - raahelaisia alunperin hekin - kehittyi taitavia purjehtijoita, mutta Butte vaimoineen hukkui purjehdusmatkalla kesällä 1948. Heidän matala 22-luokan veneensä ei pärjännyt yht'äkkiä nousseen myrskyn aalloissa. Merenkurkku on pahamaineinen isoista alloistaan.

Tusse kilpaili regatoissa ja purjehti kuolemaansa asti ruotsalaisella 30-luokan mahonkiveneellään, Visionilla. Tussen poika Anders Wangel, joka muutti vaimonsa Denisen kotimaahan Australiaan, voitti vuonna 1973 maailmanmestaruuden 420-luokassa. Vuonna 1980 hän ja Denise purjehtivat

Dagmar (Daddi) Sovio purjehtimassa poikansa Birgerin kanssa.

Sovioiden veneitä ja purjehdusta 1900-luvun alusta. Vasemmalla kuva jonka Pia Sovi-Pyhälän isä Birger Jarl Sovio on ottanut kiivettyään veneen mastoon. Keskikuvassa yleisö ottaa vastaan kaksi purjehduskilpailussa maaliin tullutta venettä. Oikeanpuoleisessa kuvassa oleva kahvelipurjeinen vene on Pian isoisän, Tor Sovion Signorita. Kuvat Pia Sovio-Pyhälän kokoelmista

420-luokan Australian mestareiksi. Anders edusti Australiaa neljä kertaa kansainvälisissä kilpailuissa 420, 470 ja 505 luokissa. Anders kävi uskollisesti eläkkeelle jäätyään Suomessa purjehtimassa Visionilla. Hän kuoli viime keväänä. Torin ja Daddin lapsista tuli myös taitavia purjehtijoita, jopa merenkulun ammattilaisia, koska Pontus (Nappe) kävi perämieskoulun Turussa.

Jäätyään leskeksi, ja muutettuaan työpaikan takia pois Raahesta, Daddi hankki pienen kesäpaikan lapsuuden saaristostaan. Sieltä olivat myös hänen veljensä perheineen hankkineet huvilat, nuorimman siskon Märtan asuessa vanhemmilta perityssä huvilassa. Daddilla oli merikelpoinen saaristolaissoutuvene, johon nostettiin masto ja purje. Saaressa asuvana hänen oli noudettava kaivovesi ja maito maalaistalosta mantereelta, sekä ruokaostokset kaupungista ja myöhemmin kauppa-autolta. Kaikki tämä sijaitsi ison ulapan takana.

Daddi menetti vuosina 1942-49 viidestä lapsestaan neljä. Me lapsenlapset vietimme kesiä hänen luonaan oppien ”merijärkeä”, sekä veneellä liikkumisen sääntöjä ja termejä, ja solmujen tekoakin. Auta armias, jos hiekkaisin jaloin astui veneeseen tai nousi seisomaan siinä.

Serkkuni Bo (Boba) Helenius ja minä olimme saaressa yhtä aikaa, saman ikäisiä kun olimme. Olimme ehkä noin kymmenvuotiaita, kun Daddifammu ompeli meille vanhasta patjanpäällisestä purjeen ja kiinnitti sen airoon, joka nostettiin keulan poikkipuun reikään. Soudimme kaislikon reunaa vastatuuleen ja purjehdimme myötätuuleen päivät pitkät. Kilpailimme myös kummalle kehittyivät komeammat känsät ja vahvemmat muskelit.

Kuri oli kova. Uimataidon oli oltava kunnossa. Emme saaneet aamiaista ennenkuin olimme käyneet aamu-uinilla, satoi tai paistoi. Vene oli pidettävä kunnossa ja sateen jälkeen oli äyskäröitävä ja pyyhittävä veneen pohja. Jos panimme hanttiin, saimme kuulla, että raukkamaisina meistä ei tulisi koskaan kunnon merimiehiä. Palkinnoksi hän sitten kertoi satuja ehtymättömästä satuarkustaan ja loihti meille herkkuja, vaikka raaka-aineet olivat siihen aikaan ja niissä olosuhteissa hyvinkin rajalliset.

Serkkupojistani, varsinkin Tor ja Bo Heleniuksesta, tuli taitavia purjehtijoita, ja he rakensivat itselleen veneetkin. Oma perheeni oli köyhä, isä oli kuollut, enkä Oulussa tuntenut ketään, jonka mukana olisin päässyt purjehtimaan. Kerran kun vierailin luokkatoverini luona Vaasassa regatan aikaan pääsin Tussen veneeseen kilpapurjehdukseen gastiksi, ja minusta oli jopa hyötyä, kun hän komensi minut venekunnan ketterimpänä kovassa tuulessa ja köyteen sidottuna irroittamaan etutakilaan tarttuneen keulapurjeen. Olin aika ylpeä.

Daddi vietti kesiä saaressa vielä yli 80-vuotiaana. Kun käytiin asioilla tai kyläilemässä, hän pukeutui huolellisesti ja päässä oli usein Napen valkoinen perämieslakki. Moottoria hän ei koskaan hyväksynyt, vaikka tyttärensä Pipsa hankkikin mökille lasikuituveneen ja perämoottorin. Paikalliset sanoivat Daddista murteellaan: "Tå hon int' ork ro så reker hon” (kun hän ei enää jaksa soutaa, hän ajelehtii).

Merikarhu Markku Lindberg (T407)

Pia Sovio-Pyhälä tapasi Raahessa Markku Lindbergin ja pyysi tätä kertomaan purjehduksistaan. Markku Lindberg on ollut Raahen Purjehdusseurassa kommodorina kolme kautta, ja ennen sitä varakommodorina. Hän on myös toiminut seuran sihteerinä, ja vaimonsa Sirpa sen rahastonhoitajana. Markun ammattiurakin liittyy mereen. Hän on ammatiltaan laivanselvittäjä ja jatkoi isänsä jälkeen perheen August Lindberg -laivausfirman johtajana.

Markku Lindberg kertoo purjehdusharrastuksestaan ja Atlantin ylityksestään:

”Olen purjehtinut kuusi- tai seitsämänvuotiaasta. Rakensin pölleistä lautan, johon panin maston ja vanhan huvilan verhon purjeeksi, laudasta kyhäsin peräsimen. Testipäivänä oli kova itätuuli, kun lähdin huvilan rannasta kohti Taskun saarta, kurssi kuitenkin oli suoraan avomerelle Ruotsiin, ja olin heti ”merihädässä”. Äiti ja Lena soutivat niin paljon kuin jaksoivat, että saivat minut kiinni. Lautta jatkoi matkaansa Ruotsia kohti ja minä takaisin huvilalle. Sitten meni joitakin vuosia kunnes sain isän vanhasta soutuveneestä tehdyn purjeveneen, jossa oli liivari ja iso kahvelipurje. Seuraavaksi ostin 14-vuotiaana vanhan resun Lightingin, ja sillä purjehdin pari kolme vuotta.”

Purjehdusharrastukseeni tuli tauko, kun 18 vuotiaana lähdin vapaaehtoisena laivastoon, minkä jälkeen Lontooseen pariksi vuodeksi opiskelemaan, sekä sieltä sitten Ruotsiin jne. Vuonna 1977 jatkoin purjehdusta Medusa-moottoripurjehtijalla, jonka vaihdoin vuonna 1990 Sunwind 35:een, joka on minulla vieläkin. Olen purjehtinut vähän kaikenlaisilla veneillä, mm. 1995 vuokrasimme yhden porukan kanssa pariksi viikoksi Marmarikselta Sundance 36-mallisen veneen, jolla purjehdimme kilpaa yhden viikon, ensimmäisen viikon treenasimme.”

Markku arvelee, että purjehtiminen ei taida olla sukuvika, koska hän on ainoa sisaruksistansa, joka purjehtii, eikä hän ole muitakaan sukulaisia purjehtimassa nähnyt, mutta kertoo että hän on koko elämänsä ollut meren kanssa tekemisissä, ja ajoi mm. hinaajia satamassa jo 14-vuotiaana kesäisin.

Markun sisaren, Lena Kosken, ottama kuva Markusta ja Piasta Raahen pursiseuran satamassa kesällä 2013

Atlantin yli purjeveneellä

Markku jatkaa: ”Vuonna 1991 olin miehistönä viemässä yhden kaverin venettä Portugalin Villamourasta Kanarian saarille. Sillä reissulla yksi miehistön jäsen kysyi, lähtisinkö seuraavana vuonna hänen veneeseen gastiksi Atlantin yli, ja totta kai suostuin. Ylitys sitten totetui seuraavan vuoden lopulla. Vene oli Swan 371 (11,28m) http://sailboatdata.com/viewrecord.asp?class_id=2041.

Miehistöön kuului neljä miestä, joista yhden kaverin houkuttelin Raahesta mukaan. Yhtä kaveria en ollut aikaisemmin tavannut. Kemiat toimivat hienosti, ei mitään riitoja syntynyt. Vahtivuorot hoidimme yöllä kolmestaan, muistaakseni 2 tunnin jaksoissa, ja päivän valjetessa kippari tuli systeemiin mukaan. Kippari oli myös kokki. Las Palmasista hankimme proviantin. Olutta oli vuorokautta kohti neljä purkkia, vettä otimme muovipulloihin pakattuna varmaan parisataa litraa, josta ei kylläkään kulunut puoliakaan. Paljon oli erilaisia purkkisäilykkeitä, puuroa tietysti söimme päivittäin, samoin kananmunia. Jonkun verran kalastimme, vedimme perässä uistinta, mutta kun vauhti oli niin kova, ei montakaan kalaa saatu.

Kun Markulta kysyy mitä merimiessäkkiin pitäisi laittaa, hänelle tulee äkkiä mieleen että tällaiselle reissulle täytyy pakata lähtiessä ainakin villapusero, purjehdushanskat, t-paitoja, kalsareita, sukkia, shortsit, farkut, hyvät purjehduskengät sekä omat pelastusliivit.

"Kun vene telakoitiin Kanarialla, maalasimme pohjan, korjasimme peräsimen ja huolsimme moottorin, joka silti nikotteli aina kun sitä olis tarvinnut. Aika ei kuulemma käynyt pitkäksi kolme viikkoa kestäneellä purjehduksella. Solmujahan tuli ajankuluksi aivan huvikseen kerrattua aina välillä, korttia ei meistä kukaan pelannut. Mitään instrumenttia ei ollut mukana, kitaran ottaisin mukaan jos vielä lähtisin. Kyllä aika kuluu lueskellessakin jotain, nukkuen, loikoillen kannella. Yleensä auringon laskiessa lauleskelimme merimieslauluja. Jokainen sai myös pienen viskin joka ilta niin kauan kun sitä riitti.”

Navigoinnista Markku kertoo, että ”silloin ei vielä ollut kunnon GPS- ym. tämän päivän huippulaitteita. Sekstantti kyllä oli, ja GPS oli sellainen, joka antoi ns. ”fixin” kerran vuorokaudessa, jos muisti kytätä sateliitin kun se ohitti - joskus onnistui, joskus ei. Vene muuten oli hyvä purjehtia ja nopea. Ensin purjehdimme Las Palmasista Cape Verdelle, ja sieltä Barbadoksen kautta St. Lucialle. ARC sailing regatta lähti samoihin aikoihin, mutta ne meni suoraan St. Lucialle. Silti näimme kolme ARC-venettä Cape Verdellä, pari oli hätäsatamassa siellä.

Vaaroja on: voi törmätä valaaseen, konttiin jne. Tietenkin välillä oli kovakin keli, joten tarkkana täytyi olla, ”broutsauksien” lisäksi ei muita haavereita ollut, niissä kyllä repeytyi purjeita. Sargassomeren alapuolelta mentiin, Golfvirtaa ei tuntunut, delfiinejä ja yksi valas nähtiin. Tuulet oli pasaatituulia, eli purjehdittin enimmäkseen spinnulla, tai pari genoaa oli ”virsikirjalla” puomien tukemina. Aallothan oli kuin kerrostaloja. Kun ne sitten vyöryivät peräämme aluksi epäilytti, että jäämme niiden alle, mutta ne nostivat veneen aina siististi aallon harjalle.”

Kysymykseen, olisiko hän valmis lähtemään uudelle Atlantin ylitykselle, ja suosittelisko hän tällaista purjehdusta muille, Markku vastaa: ”Suosittelen, jos on innostunut purjehduksesta ja jaksaa tehdä matkan, sieltähän ei pääse pois ennen kuin saapuu määräsatamaan. Voisin lähteä uudestaan, jos olisin kunnossa, tämänhetkiset sairaudet estävät”.

Markun Baccus-vene (Sunwind 35) luovilla.

Termejä:
kahvelipurje *= nelikulmainen yläreunasta ”kahveliin” ja alareunasta puomiin kiinnitetty purje*
liivari *= etupurje*
spinnu *= pallopurje*
genoat virsikirjalla *= genoat molemmin puolin mastoa spinakkeripuomeilla tuettuina.*
sekstantti *= kulmamittauslaite leveyspiirin laskemiseksi*
broutsaus *= kun purjeen puomi veneen kallistuessa osuu veden pintaan syntyy vaaratilanne, jossa vene saattaa kääntyä ylösalaisin.*

Veneenhakumatka Belgiasta Helsinkiin

Hasse Lindqvist (T414)

Puhelin pirahti heinäkuussa 1990: "Seppo täällä moikka! Ostin purjeveneen Belgiasta ja kerään miehistöä hakumatkalle, lähdetkö mukaan?" Olenhan merenkulkijasukua, joten asia oli sillä selvä; koska lähdetään? Kamppeet kasaan ja sovittuna aamuna olin Vantaan lentoasemalla.

Hasse Lindqvist ruorissa Kielin kanavassa

Paikalla oli Sepon lisäksi Olli, joten veneen noutajia oli nyt jo kolme. Nousimme koneeseen ja lentomatkalla Brysseliin alkoi selvitä, mitä oltiin tekemässä. Ostettuna oli isohko kaksimastoinen purjevene, joka odotti Pohjanmeren rannikkokaupungissa, Ostendessa. Brysselissä söimme kunnon pihvit ja kyytipoikana mojovat oluet. Sitten junaan ja vajaat sata kilometriä alas Atlantin rantaan ja olimme perillä Ostendessa. Pakaasit suomalaisen lakimies Matin isoon lukaaliin ja rantaan venettä katsomaan. Kolmimastoinen jahti lillui kanavassa odottaen Suomeen siirtoa.

Jahtia tutkittiin ja todettiin ettei moottori käynnistynyt. Siinä pulma, lähtö viivästyy. Ilmassa alkoi olla kiihkeää sananvaihtoa, kaikenhan piti olla priimakunnossa. Apumiehistölle selvisi että Matti oli veneen myyjä. Alkoi kiivas korjausmiehen hankinta. Korjaajat löytyivät ja todettiin että akku ja joitain osia olisi vaihdettava. Me laivan apumiehet emme olleet viivytyksestä pahoillamme, vaan tutustuimme aurinkoiseen kaupunkiin ja sen oluisiin. Illan mittaan tapasimme Matin välityksellä suomalaisia, jotka olivat ostaneet kimppatalon kaupungista. Sanoivat sitä kivitaloksi, mutta vanha ja pienehkö seitsemän metriä leveä ja kolme kerrosta korkea rakennus oli tosiasiassa tehty puusta ja kanankakasta.

Istuimme iltaa suomalaistalon pihalla ja suunnittelimme tulevan aamun lähtöä. Selvisi ettei hakumatkalla ollut ainuttakaan merimiestä. Kävi myös ilmi ettei ollut merikortteja eikä osaamista, longituurit ja latituurit olivat hakusessa. Nyt lykästi: Suomalaistalossa asuva ikiteekkari Antti oli kokenut merenkävijä. Kuunneltuaan aikansa Antti totesi, että minä lähden mukaan, hyppään sitten Pohjanmeren jälkeen Kielissä ulos. Lähtöaamu valkeni. Yläveden jälkeen köydet irti ja merelle. Laskuvesi työnsi meidät kauas rannikosta ja sitten nokka kohti pohjoista ja Kielin kanavaa.

Pohjanmeri on matala ja myrskyisä Atlantin reunavesi ja eräs maailman vilkkaimmin liikennöity merialue. Reittimme varrella oli kaksi maailman suurimpiin kuuluvaa satamaa, Rotterdam ja Antwerpen, sekä paljon muita satamia. Yöaikaan pelotti kun valtavat laivat ajoivat kohti satamia meidän kulkusuuntamme poikki. Kipparimme Antti oli mies paikallaan, hänen osaamisensa rauhoitti paatin osaamatonta miehistöä. Veneen myyjä Matti oli päättänyt, että hänkin hyppää kyytiin ja käy Suomessa.

Onneksemme meri oli rauhallinen, joten Antilla oli aikaa kertoa meille Pohjanmeren vaarallisuudesta, sen karikoista ja siirtyvistä hiekkasärkistä. Antti varoitti etenkin Länsi- ja Itä- Friisin saarista, jonne monen merenkulkijan matka oli päättynyt. Näille vaarallisille vesille on aikojen saatossa haaksirikkoutunut myös Soveliusten laivoista ainakin Wasama, Tapio, Sovio ja Salahmi.

Neljä vuorokautta seilattuamme saavuimme myöhään illalla Elbe-joen suulle. Nyt pelotti isosti, sillä valtavia laivoja oli lähistöllä pimeydessä. Vain niiden punavihreät suuntavalot loistivat kertoen kulkusuunnan. Koneet jyskyttivät uhkaavasti aivan lähellä. Näin vain jonkinlaiset liikennevalot jossain pimeydessä ja ymmärsin niiden olevan kanavan sisäänajovalot. En vieläkään tiedä miten kaikki tapahtui, mutta lopulta olimme sisällä kanavassa. Pysähdyimme ensimmäiseen ”koloon” ja kävimme nukkumaan.

Aamulla katselin että on melkoinen ränni tämä kanava. Leveyttä noin 80 metriä ja matkaa Itämerelle 100 kilometriä. Kävimme marketissa ostoksilla, tankkasimme veneen ja menoksi. Vastaamme tuli valtavia rahtilaivoja kohti Pohjanmerta. Sitten Antti ilmoitti jäävänsä kyydistä,toivotti hyvää matkaa ja katosi Saksaan. Aika teekkari ja maailmanmies. Olimme omillamme. Nyt alkoi käydä selväksi että ostajan ja myyjän välit eivät olleet kunnossa. Seppo ostajana oli harmissaan, ties mistä ja Matti, lakimies ja myyjä, viihtyi kajuutassa viinipullojen parissa. Matka Itämerelle sujui rattoisasti moottorin pöristessä. Varhain aamuyöstä olimme kanavan itäpäässä ja sulun kautta siirryimme Itämerelle.

Ja taas tökkäsi! Ei yhtään merikorttia Itämerelle. Niitä olisi pitänyt olla, mutta kun ei löytynyt. Takaisin satamakonttoriin vartijan pakeille ja saimme ostettua joitain kortteja. Ajelimme koneella muutaman tunnin ja sitten rantauduimme, kun näimme sopivan parkin, jossa saimme suihkun ja ruokaa. Aamulla tankki täyteen ja menoksi. Ihmettelin miten moottori voi olla ihmeellinen, se oli hyrrännyt koko matkan taukoja lukuun ottamatta. Läpi Tanskan salmen ja kohti kotomaata. Ilma oli rattoisa, kevyt myötätuuli, purjeet ylös, mukavan letkeää menoa kohti Gotlantia.

" Itämeri näytti mahtinsa, helvetti oli irti. Satoi, tuuli vinkui ja repi purjeet. Olimme hirmumyrskyssä."

Seilattuamme noin kolme vuorokautta, kaikki muuttui hetkessä. Itämeri näytti mahtinsa, helvetti oli irti. Satoi, tuuli vinkui ja repi purjeet. Olimme hirmumyrskyssä. Tuuli puhalsi 27 m/s. Vene keikkui, nousi ja vajosi. Aallot olivat kivitalon korkuisia. Välillä kääntyi veneen keula tulosuuntaan, kulki kylki edellä, perä edellä, nousi aallonharjalle laskeutuakseen taas alas tyhjyyteen. Koko miehistö suojautui kajuuttasyvennykseen, sillä purjeista jääneet vaijerit viuhuivat ympyrää, kannelle ei ollut asiaa. Myrsky jatkui ja jatkui, mietin jälkeenpäin, etten osannut pelätä lainkaan, ihmeellistä. Lopulta oli vain isopurjeen vaijeri ja siinä oleva metrin pätkä purjetta joka oli saatava alas että pääsemme nousemaan kannelle. Sovittiin että venettä yritetään pitää moottorilla keula vasten tuulta ja minä kiipeän mastoon irroittamaan sokkelin ja sotkeutuneen vaijerin. Mastoon kiipeäminen kävi yllättävän helposti, aina veneen syöksyessä alamäkeen, kiipesin ylöspäin. Lopulta sain vaijerin irti ja palasin kannelle. Muistan miten kädet olivat verillä ja tunnottomat kylmästä.

Pahin repivä tuuli oli rauhoittunut ja ilma kirkastunut, mutta aallokko velloi hurjana, työntäen meitä kohti Suomea. Muistan miten seurasin katseella vuoroin kompassia, syvyysmittaria ja taivaanrantaa pyörittäen samalla aluksen isoa "rattia" suunnasta toiseen. Aina aallon harjalta laskeuduttaessa yritti alus karata ja kulki jyristen milloin oikealle, milloin taas vasemmalle. Uuden pelontunteen toi syvyysmittari, joka näytti veden syvyydeksi ajoittain vain vajaata yhtä metriä. Toivottavasti mittari näytti omiaan . Itämeri on matala vesialue, keskisyvyys vain 54 metriä.

Ja taas meri yllätti. Merenpinta asettui rasvatyyneksi. Läpitunkematon sumu eristi meidät ja näkyvyys oli vain 2-4 metriä. Täydellinen hiljaisuus. Missä olemme, ajavatko laivat ylitsemme. Autopilotti ja tutka olivat mykkänä. Kone seis, kuunnellaan liikkuuko lähellämme laivoja. Seppo yritti herätellä navigointilaitteita huonolla menestyksellä. Hän huuteli radiokutsulla apua. Sitten radiosta kuului rauhoittava ääni: Bore Star kuulee, hei! Olitte myräkässä? Joo, totesi Seppo, missä ollaan? Boren radisti antoi sijaintimme koordinaatit ja kertoi meidän olevan lähellä Gotlannin rantaa, se helpotti. Sumu alkoi hälvetä ja kuulimme jonkin moottorin papattavan äänen. Lopulta näimme aivan lähellämme kalastusaluksen, jossa miehet nostivat verkkoja. Siinä olisi pelastus, nyt vain pysytellään lähellä. Seppo huuteli radioon koettaen yhteyttä kalastajiin. Kuuntelimme Sepon ääntä kalastajien radiosta, mutta miehet eivät vaivautuneet vastaamaan. Parin tunnin odottelun jälkeen kuului kalastajan ääni: "Ajamme satamaan, seuratkaa." Seurasimme kalastusalusta pienestä aukosta satamaan. Kiitimme kalastajia, olimme pelastuneet.

Olimme Gotlannin itärannalla pienessä kylässä. Seisoskelin laiturilla. Aurinko lämmitti, kaikki oli taas hyvin. Mutta eipä ollutkaan. Veneen myynyt Matti sanoi tämän laadun riittävän hänelle ja hän lentää nyt Suomeen. Mielestäni tarvitsimme taas merenkulkijaa avuksemme, sillä meillä ei ollut merikortteja, eikä oikein taitojakaan. Laiturille viereeni asettui mies. Hän katseli venettämme ja totesi miten meri on arvaamaton. Esittelin itseni. "Bengt", sanoi mies. Bengt kertoi olevansa kalastaja kolmannessa polvessa ja kalastaneensa näillä vesillä jo kolmekymmentä vuotta. Sanoin Bengtille että kapteenin paikka aluksellamme on auki, olisiko se hänelle sopiva. Bengt totesi että juuri tämä paikka on hänelle omiaan, sillä hänellä on nyt kesäloma. Huikkasin Sepolle että laivassa on nyt uusi kapteeni ja että kapteeni lentää takaisin kotisaarelleen Sepon maksamalla lennolla. Selvä se, tokaisi Seppo. Hyppäsimme Saabiin ja Bengt ajoi kotiinsa, otti kamppeita kassiin, hyvästeli perheensä ja poistuimme. Vene oli muonitettu. Köydet irti ja ajoimme avomerelle. Mattikin oli muuttanut mielensä ja seurasi taas mukana, viinipulloineen.

Bengt oli alan mies. Hän viritteli hetkessä navigointilaitteet ja muut vimpaimet käyttökuntoon. Matka kohti Helsinkiä oli leppoisa, moottori hyrräsi ja autopilotti huolehti ohjauksesta. Istuskelin pari kesäyötä Bengtiä kuunnellen ja jututtaen. Istuimme kansiaukon yläpäässä, josta oli näköyhteys isohkoon valopöytään, jossa keila pyöri ympyrää ja merkkasi mitä ympärillämme tapahtui. Bengt tunnisti kaikki näkyvät laivat pienestä, muutaman millin kokoisesta vihreästä valopilkusta. Nuo ovat venäläisiä kalastusaluksia, tuo on Bore, tuo Silja ja tuossa on Viking. Muutaman tunnin kuluttua seilasivat kyseiset alukset ohitsemme.

Nykytekniikka herätti myös kummastusta. Autopilotti, joka ohjasi alustamme automaattisesti asetetun arvon mukaisesti, piti kutinsa. Hangon kohdalla asetettu maali oli Harmajan edustalla oleva Helsingin kasuuni (majakka). Ellemme olisi puuttuneet asiaan, olisi veneemme törmännyt kasuuniin. Aamuyöstä kello neljä pysähdyimme Helsingin kauppahallin altaaseen.

Takana oli noin 2100 km unohtumatonta veneilyä. Seuraavana päivänä kokoonnuimme kello 12 kauppatorin ulkoterassille ja muistelimme reissua, joka ei ollut ollenkaan hullumpi kokemus. Tuurilla ne isotkin laivat seilaavat, kuten Costa Concordia joka kellahti kyljelleen Italian rantavesissä, perjantaina 13.1.2012 . Merimies on erimies!

Purjehdus- ja pursikuvia 1900-luvun alkupuolelta. Alimmassa kuvassa haetaan sopivaa kuvakulmaa (ks. kuva sivulla 18). Kuvat Pia Sovio-Pyhälän kokoelmista.

SUVUN UUSIA TULOKKAITA
Nykomlingar * New Relatives

Joar Sixten Cederblad Eldh
27.12.2011, Göteborg
Föräldrar : Pär Vilmar Sovio Cederblad och Stina-Kajsa Eldh (T298).
Joar är lillebror till Olle

Konstantin Johann Liesz
3.11.2013, München
Vanhemmat: Arhur Joann Liesz ja Anneli Victoria Tillmanns- Liesz (T278)

Aurora Ella Adelia Weikkolainen
30.05.2013, Raahe
Vanhemmat: Susanna Sovio ja Miika Weikkolainen (T233e)

Anna Aino Anneli Sovelius
27.1.2010
Vanhemmat Pertti Antero Sovelius ja Elisa Anneli Sovelius, os. Rauhala (T363)

Alexandra Matilda Hellenius
4.5.2010, Kyrkslätt
Föräldrar Åsa Hellenius och Jerry Kämpe-Hellenius (T309)

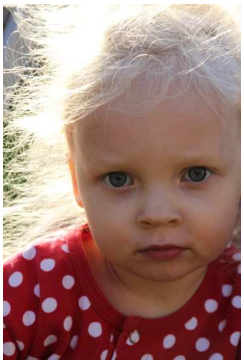

Julia Hippu Helmiina Koski, 29.3.2010, Ylivieska
Konsta Konrad Koski, 23.6.2012, Ylivieska
Vanhemmat: Janne Aukusti ja Tutta Elmiina Koski, os. Leskinen (T406)

Elviira Elisabet Sovio s.08.10.2011, Raisio
Elia Juhani Ossian Sovio s. 07.10.2009, Turku
Vanhemmat: Jussi Sovio ja Linnea Sovio, os. Valonen (T233a)

Eleonora Elina Linnea Lahtivirta,
16.10. 2008, Helsinki
sekä kaksoset **Niklas Jan Armas Lahtivirta**
ja **Wilhelm Jeremias Gustaf Lahtivirta**
24.6 2011, Vantaa
Vanhemmat: Tapani Armas Lahtivirta ja Dordi Eva Marika Lahtivirta, s. Ekberg (T383)

Lorelei Eleanora Sovio
20.4.2013, Kanada
Vanhemmat: Lucas Johan Sovio ja Tatjana Sovio, os. Schurr (T283)

Edvard Anders Helenius
f. 13.12.2010, Stockholm
Emilia Helenius
f. 29.8.2013, Stockholm
Föräldrar: Johan Anders Helenius och Malin Olofsson (T303)

Tietoja uusista sukulaisista, liitoista, edesmenneistä ja osoitteenmuutoksista sekä myös ja erityisesti sähköpostiosoitteista kaivataan sukumatrikkelin ja osoitetietokannan ylläpitämiseksi. (Ja muutenkin saa ottaa yhteyttä, ihan ilman erityistä aihetta.) Tiedot voi lähettää hallituksen jäsenille, joiden yhteystiedot ovat kansilehdellä tai suvun sähköpostiosoitteeseen: info@sovio-sovelius.com

Myöhemmin, kun sukuhaarojen yhteyshenkilöt on nimetty, tiedot voi toimittaa myös heidän kauttaan.

Poisnukkuneita suvun jäseniä

Kerttu Inkeri Tuominen, os. Sovio T 311
s.12.8.1920 Raahe
k. 12.7.2013 Sammatti

Esko Eljas Koivusalo T251
s.23.6.1936 Seinäjoki
k.12.1.2012 Helsinki

Ina Gertrud Harala, os. Sovio T274
s. 25.4.1918 Raahe
k. 29.1 2012 Tampere

Alpo Salomo Harala T274
s. 24.9. 1913 Kangasala
k. 21.6. 2012 Tampere

Lauri-Matti Keltikangas T247
s. 1.3. 1962 Helsinki
k. 6.2. 2013 Helsinki

Riitta Kyllikki Sovio, os. Iljamo (aik. Ingman) T280
s. 15.4.1923 Kuopio
k. 6.10.2010 Kanada

Hautainhoitorahastosta

Sääntömuutosehdotuksessa huomioidaan myös hautainhoitotoimikunnan ja -rahaston olemassaolo ja toiminta. Hautainhoitotoimikunta on perustamisestaan lähtien osallistunut suvun hautojen hoitoon pääosin Suomessa, etenkin Raahessa, mutta myös Tukholmassa ja Firenzessä oleviin hautoihin on "kajottu". Hautainhoitorahasto ei saa säännöllisiä tuoja mistään. Sen varoja on kartoitettu mm. sukuvaakunoiden myynnillä. Pääosin sen varat ovat peräisin sukulaisten antamista lahjoituksista. Sääntömuutosehdotus ei tuo tähän muutosta, eli lahjoitukset ovat edelleen tervetulleita.

Hautainhoitorahaston tilinumero on (IBAN) FI74 1200 3000 0190 26,
Pankki on Nordea (BIC: NDEAFIHH).

Kuvasatoa sukukokouksesta 3.8.2013
Photos from the family meeting on Aug. 3rd 2013
Foton från släktmötet den 3. aug. 2013

Photos: Rainer Berndes

Sovio-Sovelius-sukuyhdistyksen vuosijäsenmaksu on 20 euroa/henkilö. Samassa taloudessa asuvilta edellytetään vain yksi jäsenmaksu. Jäsenmaksuista lähetetään vuosittain lasku.
Sukuyhdistyksen tilinumero on: (IBAN) FI24 1200 3000 0187 62 ja pankki on Nordea (BIC: NDEAFIHH)

Den årliga medlemsavgiften till Sovio-Sovelius släktförening är 20 € / person. En familj betalar endast en medlemsavgift om familjen bor i samma hushåll. Medlemsavgiften faktureras årligen.
Släktföreningens kontonummer är (IBAN) FI24 1200 3000 0187 62, och banken är Nordea Finland (BIC: NDEAFIHH)

The Sovio-Sovelius Family Association charges annually a Membership Fee of 20 €/person. A family living in the same household pays only one Membership Fee. You will receive an annual Fee Invoice.
The bank account number of the Family Association is (IBAN) FI24 1200 3000 0187 62, and the bank is Nordea Finland (BIC: NDEAFIHH)

ISSN 2342-186X